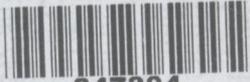

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247804

แนวทางการจัดตั้งศาลพาณิชย์ในประเทศไทย

GUIDELINES FOR ESTABLISHMENT OF COMMERCIAL COURTS IN THAILAND

ปิยะนุช อรุณรังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

600252136

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247804

แนวทางการจัดตั้งศาลพยานิชย์ในประเทศไทย

ปิยะนุช อรุณรังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

Guidelines for establishment of commercial courts in Thailand

Piyanuch Aroonrangsee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

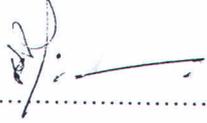
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดตั้งศาลพาณิชย์ในประเทศไทย

เสนอโดย ปิยะนุช อรุณรังษี

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์(พิเศษ)จรัญ ภัคดีธนากุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศาสตราจารย์(พิเศษ)จรัญ ภัคดีธนากุล)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์วิชัย อริยะนันท์ทะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา จิตรน้อยรัตน์)

วันที่ ๑ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการจัดตั้งศาลพาณิชย์ในประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	ปิยะนุช อรุณรังษี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

247804

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงรูปแบบระบบศาลซึ่งควรมีระบบพิจารณาคดีพาณิชย์ขึ้นเป็นการเฉพาะที่เหมาะสมในประเทศไทย อันจะทำให้เกิดความเป็นธรรมมากกว่านำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งมาปรับใช้กับคดีทางการค้าพาณิชย์ดังเช่นปัจจุบัน การจัดระบบวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์แยกออกมาต่างหากจากวิธีพิจารณาคดีแพ่ง จะสามารถจัดวางระบบและกฎเกณฑ์กติกาคดีในคดีพาณิชย์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ลักษณะ และความต้องการของกิจการค้าพาณิชย์อันจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจการค้าพาณิชย์ของประเทศให้อยู่ในมาตรฐานสากลและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่าการจัดระบบระงับข้อพิพาททางการค้าพาณิชย์ โดยมีกระบวนการพิจารณาคดีพาณิชย์เป็นพิเศษ จะเป็นการเปิดช่องทางให้เกิดวิวัฒนาการในการพัฒนากฎหมายพาณิชย์ ในเมื่อการค้าพาณิชย์ต้องมีการติดต่อข้ามชาติอยู่เสมอเมื่อมีข้อพิพาททางพาณิชย์เกิดขึ้นแต่กลับไม่มีกระบวนการดำเนินคดีพาณิชย์ที่เหมาะสม ทำให้พ่อค้าวานิชไม่มีความมั่นใจกับกระบวนการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ของไทย ทำให้การดำเนินคดีเพื่อระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ดำเนินไปด้วยความล่าช้า เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการค้าเหล่านั้นอาจได้รับความเสียหายในการนำคดีพาณิชย์เข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทดังกล่าว ทำให้เกิดผลกระทบไปถึงการทำสัญญาระหว่างพ่อค้าด้วยกันว่าเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นให้ไปขึ้นศาลในประเทศอื่น ใช้กฎหมายประเทศอื่นหรือใช้ออนุญาโตตุลาการที่อื่น ทำให้เสียเปรียบในการต่อรอง และอาจกระทบไปจนถึงอำนาจต่อรองในเรื่องอื่นของพ่อค้าด้วย ดังนั้น การจัดตั้งระบบศาลพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ที่มีความชอบธรรม มีความรอบชอบ รวดเร็ว มีระบบการพิจารณาคดีและรับฟังพยานหลักฐาน ตลอดจนวิธีการสืบพยานที่ดี จึงมีความสำคัญในการประกอบการค้าพาณิชย์ที่มีผลโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจของสังคมประเทศเป็นอย่างมาก การมีองค์กรระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ หรือศาลพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้นำกฎหมายในทางวิธีสบัญญัติคือวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์มาใช้จึงเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถสร้างความเหมาะสม เป็นธรรม ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการกิจการค้าพาณิชย์ ได้

247804

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เห็นว่าการปฏิรูประบบการบริหารงานยุติธรรมจำเป็นต้องมีอยู่อย่าง ต่อเนื่อง การสร้างศาลชำนาญพิเศษเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสมควร จึงเสนอแนะแนวทางการจัดตั้ง ระบบศาลพาณิชย์และกระบวนการวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับนานา ประเทศและเกิดความคล่องตัว ความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง อีกทั้งจะสามารถ พัฒนาระบบกฎหมายพาณิชย์ และกระบวนการวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ให้เหมาะสมกับสภาพและ ลักษณะของกิจการค้าพาณิชย์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

Thesis Title	Guidelines for establishment of commercial courts in Thailand
Author	Piyanuch Aroonrangsee
Thesis Advisor	Professor Jaran Pukditanakul
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

247804

This thesis is aimed to study and analyze the appropriate proposal to the establishment of specialized Commercial Court and setting up its process in Thailand. The general benefit for this proposal is intended to improve the judicial and regulation standard and to separate civil and commercial litigation. It expects that a number of commercial disputers are resolved through some of suitable method for business or commercial nature, character and needs. In this manner it is vitally important in order to attract international business and national competitiveness.

This study found that specialized commercial process shall generate an opportunity for commercial legal development. Despite the fact that the most business or commercial dealing is the transnational transaction. But most business or commercial cases are settled without suitable trial or process. A trial may be both slow and expensive. In practice, the expense of a trial is enough to discourage potential parties, mostly merchants or businessmen. The possibility of a long wait also always exists. Disputants choose the foreign arbitration or umpire to settle their disputer in accordance with the arbitration rules established in foreign country. By this result. Thai merchants or businessmen has disadvantage in business or commercial negotiation and bargaining.

For all these reasons, the need to establish the specialized tribunal and process create the better way to settle business or commercial disputes by implementing more fairness, compromise and faster resolution of cases and confidential treatment of certain matters for the parties concerned, such as the right qualification and experience judge to handle the matter and evidence hearing more simply and quickly.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความเมตตาจากท่านศาสตราจารย์(พิเศษ)จรูญ ภักดีธนากุล ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าและให้คำปรึกษา อันมีค่ายิ่งตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงที่ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้เขียนตลอดมา

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์.ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ประธาน กรรมการ ท่านศาสตราจารย์วิชัย อริยะนันทกะ และท่านรองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี ที่รับเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออรุณ อรุณรังษี และคุณแม่มณฑิยา อรุณรังษี บิดามารดา ตลอดจนน้องสาวและน้องชายของผู้เขียนที่ให้ความรักและความห่วงใย ตลอดจนเป็น กำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียน และสนับสนุนผู้เขียนตลอดมาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้รวมทั้งเพื่อน ทุกๆ ท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า และประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียน ขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ปิยะนุช อรุณรังษี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	1
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดในการจัดตั้งระบบศาลพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	7
2.1 ระบบงานยุติธรรมทางพาณิชย์.....	8
2.1.1 ความหมายของระบบกฎหมายพาณิชย์.....	8
2.1.2 องค์กรระงับข้อพิพาททางพาณิชย์.....	11
2.1.2.1 การใช้ผู้เชี่ยวชาญนั่งพิจารณาคดีพาณิชย์.....	13
2.1.2.2 เขตอำนาจขององค์กรระงับข้อพิพาททางพาณิชย์.....	14
2.1.3 วิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	16
2.1.3.1 กระบวนการรับฟังพยานหลักฐานของศาลในคดีพาณิชย์.....	18
2.1.3.2 การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในศาล.....	19
2.2 แนวความคิดในการจัดตั้งศาลพาณิชย์.....	22
2.2.1 พัฒนาการของการจัดตั้งศาลพาณิชย์.....	23
2.2.2 ระบบชั้นศาลในศาลพาณิชย์.....	25
2.2.3 องค์กรและผู้พิพากษาในศาลพาณิชย์.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 กระบวนการพิจารณาคดีพาณิชย์.....	27
2.3.1 หลักการดำเนินคดีของศาลในคดีพาณิชย์.....	27
2.3.1.1 ระบบไต่ถามและกระบวนการประนีประนอมยอมความ.....	27
2.3.1.2 การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีพาณิชย์.....	28
2.3.1.3 หลักกฎหมายพื้นฐานทางพาณิชย์.....	30
2.3.1.3.1 บทบัญญัติรับรองประเพณีทางการค้าและพาณิชย์.....	30
2.3.1.3.2 หลักฐานแห่งนิติกรรมสัญญาทางแพ่ง.....	30
2.3.1.3.3 คำมั่นในทางกฎหมายแพ่ง.....	31
2.3.1.3.4 หลักสุจริต.....	31
2.3.1.3.5 เหตุสุดวิสัย.....	33
2.3.1.3.6 อายุความ.....	33
2.3.1.4 การทำคำพิพากษาคดีพาณิชย์.....	36
2.3.1.5 การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล.....	37
2.3.1.6 การรับรองคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ.....	37
2.3.2 แนวทางดำเนินการในส่วนของกฎหมายวิธีสบัญญัติในคดีพาณิชย์.....	39
3. ระบบกฎหมาย ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในต่างประเทศ และอนุสัญญา ระหว่างประเทศและกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศทางพาณิชย์.....	43
3.1 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในต่างประเทศ.....	43
3.1.1 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	43
3.1.2 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในประเทศเยอรมนี.....	45
3.1.3 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในประเทศญี่ปุ่น.....	53
3.1.4 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในประเทศอังกฤษ.....	62
3.1.5 ระบบกฎหมายพาณิชย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในต่างประเทศ.....	68
3.2.1 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	68
3.2.2 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในประเทศเยอรมัน.....	74
3.2.3 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในประเทศญี่ปุ่น.....	76
3.2.4 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในประเทศอังกฤษ.....	77
3.2.5 ระบบศาลและวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	79
3.3 อนุสัญญาระหว่างประเทศและกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศทางพาณิชย์.....	81
3.3.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ.1980.....	82
3.3.2 International Commercial Terms (INCOTERMS).....	85
4. วิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งระบบศาลพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	90
4.1 วิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งระบบศาลพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	90
4.1.1 ปัญหาในการไม่แยกระบบกฎหมายพาณิชย์ออกจากระบบกฎหมายแพ่ง..	91
4.1.2 ปัญหาในการนำเงื่อนไขทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ (INCOTERMS) มาบังคับใช้.....	93
4.2 วิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งระบบศาลพาณิชย์.....	94
4.2.1 ปัญหาการจัดตั้งศาลพาณิชย์เพื่อพิจารณาคดีพาณิชย์.....	94
4.2.1.1 ปัญหาในการจัดตั้งศาลพาณิชย์ขึ้นเป็นการเฉพาะ แยกออกจากศาลแพ่ง.....	94
4.2.1.2 ปัญหาในการพัฒนาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง ประเทศให้เป็นศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์.....	95
4.2.1.3 ปัญหาในการจัดตั้งแผนกคดีพาณิชย์ขึ้นในศาลแพ่ง.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 วิเคราะห์กระบวนการดำเนินวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	97
4.3.1 ปัญหาในการต้องบัญญัติหลักเกณฑ์ทั่วไปไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณา คดีพาณิชย์.....	97
4.3.2 ปัญหาในการบัญญัติเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ หรือออกเป็น ข้อกำหนดของศาล.....	99
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	100
5.1 บทสรุป.....	100
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	148

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 รูปแบบกรอบเวลาในการพิจารณาคดีพาณิชย์.....	34
2.2 รูปแบบกรอบเวลาในการพิจารณาคดีพาณิชย์ (2).....	35